

Toivon merkitys saattohoidossa

Margit Granberg

Toivo palliatiivisen teemana merkitsee erilaisia asioita eri ihmisille. Toivo on luottamusta elämään ja itseen, myönteinen tunnetila, jonka vastakohta on välttäminen ja kieltäminen. Toivo on myös muuntuva kyky, joka juontuu yksilön elämäntarinasta ja -tilanteesta, sairauden luonteesta ja saadusta tuesta. Toivoon voi vaikuttaa koko hoidon ajan.

Hanna Ronikonmäki kertoi GeroMetron etäluennolla toivon merkityksestä ja ylläpitämisestä Espoon Glimsin saattohoitoyksikössä. Keskeistä on tehdä ennakoiva saattohoidon suunnitelma, jossa kartoitetaan potilaan ja omaisten toiveet loppuelämän hoidosta ja perheen läsnäolosta potilaan luona. Tavoitteena suunnitelmassa on arvokas loppuelämä ja laadukas hoito sen loppuvaiheessa.

Toivon perustana on hyvä, oireenmukainen hoito, ja kärsimyksen lieventäminen. Potilaan ja tämän läheisten aito kohtaaminen ja kuuleminen, ja hyvästä loppuelämän laadusta keskusteleminen antaa potilaalle psykososiaalista tukea, mikä antaa tilaa toivolle. Potilasta voivat huolestuttaa hyvin arkipäiväiset asiat, kuten perheen selviytyminen henkisesti ja taloudellisesti, tai omaan sairauteen yleisesti kuuluva kipu tai oire, johon tieto saatavilla olevasta avusta ja tuesta antaa varmuutta luottaa hoitoon.

Loppuelämän toiveita

Keskeinen toivoa antava kysymys jo saattohoidon alkuvaiheessa on ”Miten voimme auttaa?” Missä potilas haluaa tulla hoidetuksi, kun jalat eivät enää kannaa, mitkä asiat huolestuttavat tai pelottavat, mikä toisi potilaalle hyvää oloa ja iloa. Yleisimpiä toiveita ovat kivuttomuus, sauna, kotiloma, lemmikin tapaaminen, musiikki, hyvä yöuni, lempiruokien ja -juomien nauttiminen ja lämmin, hyvä olo. Monet toivovat myös jalkahoitoa, kauneudesta huolehtimista, omia vaatteita, kaunista, omannäköistä ympäristöä, läheisten vierailuja ja äidinkielellä puhumista. Tärkeitä monille ovat myös hengellisyys, taide ja luonto.

Tärkeää toivon ylläpitämisessä ja vahvistamisessa on puhua muustakin kuin sairaudesta. Omaisten tukeminen hoitoon osallistumisessa on merkittävää myös potilaan toivon kannalta. Välineet ovat empatia, läsnäolo ja vuorovaikutus.

Ammattilaisten jaksamisen edellytyksiä puolestaan ovat hyvä tiimi, yhteistyö ja yhdessä tekeminen. Ammatillisen osaamisen vahvistaminen koulutuksin suojaa hoitohenkilökuntaa, ja antaa varmuutta ja rohkeutta päätöksiin.